

Kunnskapsdepartementet, forskningsavdelingen,
Camilla Feragen Knap
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Saksbehandler: Marianne Berger Marjanovic
Direkte tlf.: +47 21 04 58 96

Vår ref.: 16/2290-2
Deres ref.:

Vår dato: 10.05.2016
Deres dato:

Norsk kulturråds innspill til stortingsmelding om humaniora

Norsk kulturråd takker for muligheten til på komme med innspill til arbeidet med en melding til Stortinget om humanistisk forskning og utdanning.

Om Kulturrådet

Kulturrådet gir tilskudd til kunst og kultur over hele landet, er en pådriver for nye kunst- og kulturprosjekter, driver utviklingsarbeid og er rådgiver for staten i kulturspørsmål. Kulturrådet har flere ulike forvaltningsoppgaver knyttet til virksomheten. Fagadministrasjonen er sekretariat for de tre styrende organene Rådet, Utvalget for Statens kunstnerstipend og Styret for Fond for lyd og bilde. Kulturrådet har dessuten ansvar for en rekke utviklings- og forvaltningsoppgaver i og for museumssektoren, og er også kontaktpunkt for EUs kulturprogram og partner i EØS kulturutvekslingsprogram.

Kulturrådets FoU-virksomhet

Kulturrådet har gjennom hele sin historie satset på systematisk kunnskapsproduksjon i form av utredninger, forskningssatsninger og evalueringer. Dette har vært et viktig kunnskapsgrunnlag for Kulturrådets arbeid, blant annet med utvikling av ulike støtteordninger i Kulturfondet. De senere årene har Kulturrådet initiert forskningssatsninger og programmer som etterspør humanistisk forskning. Nylige eksempler på dette er *Kunst og makt* – finansiert i samarbeid med NFR og Fritt Ord, *Forskning i museer og arkiv* – et forskningsprogram for å stimulere til aktivitet, publisering og samarbeid mellom UH-sektoren og museene, og forskningsprogrammet *Kunst, kultur og kvalitet* som skal bidra til refleksjon rundt kvalitetsforståelser og det grunnlaget kvalitetsdommer felles på i samtiden. Et annet eksempel er prosjektet *Litteratur i digitale omgivelser* som undersøker hvordan digitalisering tematiseres i norsk samtidslitteratur, og hvordan litterære uttrykksformer preges av nye skrive- og leseteknologier.

Kulturrådets innspill til meldingen

Kulturrådet er en institusjon som i sitt forvaltnings- og utviklingsoppdrag tar i bruk ny, forskningsbasert kunnskap om de kunst- og kulturområdene Kulturrådet har ansvaret for. Humanistisk forskning bidrar med kunnskap om samtidens kunst- og kulturuttrykk, om ulike aspekter ved kunstnerisk og kulturell praksis, og gir oss innsikt estetiske betingelser for de

endringsprosessene kulturen er en del av. Sammen med mer sektororientert forskning og kulturpolitisk forskning utgjør humanistisk forskning en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for kulturpolitikk- og forvaltning.

Kulturrådet opplever økt etterspørsel etter forskningsbasert kunnskap om kunst og kultur i Norge. Noen av utfordringene som også er fremhevet i Grund-utvalgets rapport *En kunnskapsbasert kulturpolitikk* er mangelen på forskningspolitiske virkemidler på kulturområdet og behovet for å bygge opp solide forskningsmiljøer gjennom rekruttering og langsiktig finansiering. Fra et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil vi understreke at behovet for gode oppdragsmiljøer med kunst- og kulturfaglig kompetanse fortsatt er stort. I Kulturrådets arbeid med å gjennomføre kunnskapsoppdrag i kultursektoren, er svak rekruttering og mangel på humanistisk eller annen kunst- og kulturfaglig kompetanse et tilbakevendende problem. Kulturrådet ser at det er behov for tiltak og virkemidler som kan bidra til å utvikle en langsiktig forskningsinnsats på kulturområdet.

Kulturrådet anser alle de områdene som er listet opp i høringsbrevet som relevante kunnskapsområder der humaniora har mye å bidra med. Sett fra Kulturrådets ståsted er det likevel naturlig å fokusere på samfunnsrelevans og arbeidslivsrelevans i vårt innspill.

Samfunnsrelevans

Humanistisk forskning er svært relevant for det faglige utviklingsarbeidet i Kulturrådet. Sett fra vårt ståsted trenger vi at humanistiske fag og fagmiljøer fortsetter å ta på seg oppgaver knyttet til samfunnets ulike selvforståelser og måter disse kommer til uttrykk på, forholder seg til hverandre og virker sammen på. Dette handler om flere ting:

- Begrepsanalyser og språkstudier. Studier av språk og begrepsbruk bidrar til å tydeliggjøre fordeling av makt og ulike sosiale dynamikker og synliggjøre hierarkier og posisjoner.
- Verkanalyser og estetiske analyser som kan se samtidens uttrykk i lys av både tidligere tiders praksiser og samtidige utviklingstrekk, både innad i kunsten og i samfunnet som helhet.
- Språkliggjøring av estetiske, romlige, sanselige erfaringer som kan brukes inn i forståelsen av yringer i samtiden så vel som for samfunnsutviklingen mer generelt.
- Utvikling av kunnskap om idehistorie, filosofi og grunnlaget for de tanke sett som former et samfunn til enhver tid og muliggjør kritisk og analytisk tenkning rundt våre valg og prioriteringer.

Mer konkret vil vi også peke på et behov for at humanistisk forskning i fremtiden rettes inn mot kunstneriske og kulturelle praksiser sett i lys av pågående endringer i samfunnet, som blant annet skjer gjennom digitalisering, økt mangfold, forandringer i kulturinstitusjonenes samfunnsrolle og internasjonalisering.

Kulturrådet ser også behov for tettere kontakt og mer samarbeid mellom humanistiske miljøer i UH-sektoren og institusjoner på kulturområdet. Erfaringer fra programmet *Forskning om museer og arkiv* viser at det er et stort potensiale for samarbeid og forskningsprosjekter mellom arkiv- og museumsinstitusjoner og forskere i UH-sektoren. Det bør settes av midler til program som kan stimulere til slik aktivitet på tvers av sektorer.

Forskningsrådets stipend for offentlig ph.d. er et tiltak som også kan være med å styrke kulturinstitusjonenes FoU-arbeid og gjøre institusjonene bedre i stand til å ta i bruk humanistisk forskningskompetanse.

Arbeidslivsrelevans

Kulturrådet er en av flere statlige aktører med sterkt behov for medarbeidere med kompetanse fra de humanistiske fagområdene. Kompetanse og erfaring fra humanistiske fag er grunnleggende for forvaltningsoppgavene som utføres av Kulturrådet. Som rådgivende organ for Kulturdepartementet er kompetansen i organisasjonen også en viktig ressurs for departementets eget arbeid. Viktige kompetanseområder for Kulturrådet er estetiske fag som musikkvitenskap, teatervitenskap, litteraturvitenskap, estetikk og kunsthistorie, kulturfag som arkeologi, etnologi, museologi og kulturhistorie, historie, filosofi og idehistorie.

I tillegg er forskningskompetanse fra humanistiske fag viktig for arbeidet som utføres av Kulturrådets FoU-seksjon i forbindelse med utvikling av nye forskningssatsninger og prosjekter. Forskningsoppdragene utføres av eksterne miljøer innen UH-sektoren så vel som instituttsektoren og oppdragsforskningsmiljøer. Styrket utvikling, gjennom rekruttering til disse miljøene vil være en ønsket utvikling også for Kulturrådet.

Relevans for skolen og lærerutdanningen

Kulturrådet har nylig svart på høringer om forskrifter og retningslinjer for de nye femårige lærerutdanningene. I sitt svar legger Kulturrådet vekt på hvordan kunst og kultur, således humaniora, er helt grunnleggende for at skolens formålsparagraf skal kunne oppfylles og for å gi elevene kilder til opplevelse, erkjennelse, utfoldelse, taktil erfaring, sosial utvikling og kritisk refleksjon. Å gi framtidens lærere god kompetanse innen de praktisk-estetiske fagene, så vel som generell kulturkompetanse på tvers av fagene, bør være viktige mål i utviklingen av nye lærerutdanningene. I høringssvaret foreslår Kulturrådet blant annet at kontakt og samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonene, kunstutdanningsinstitusjonene og de estetiske teorifagene på universitetene, videreutvikles og formaliseres, for å sikre at undervisningen innen estetiske fag er forskningsbasert og forankret i forskningsaktive fagmiljøer, innen både teoretisk og praktisk virksomhet.

Kulturrådet vil understreke betydningen av å stimulere til å utvikle sterke fagmiljøer innen humaniora i tilknytning til lærerutdanningsinstitusjonene i hele landet for å kunne møte de utfordringene og ambisjonene man har for fremtidens skole.

Med hilsen

Tone Hansen
rådsleder

Vibeke Mohr
fungerende direktør

Godkjent og ekspedert elektronisk